

רוך שומר בתקנתו לישראל. ברוך הוא שתקדוש ברוך הוא השלב את
מקץ לעשות כמה שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים שישאמר
אמר לאברהם ידע תדע פי גר יללה ורעה בארץ לא להם ועבדים וענו
תם צרבע מאות שנה: וגם את בני אשר יעבדו דן אנכי ואנחתי בן יצאנו
ברכש גדול:

לדך להגיש הכוס ולכסות המלח כ"כ הא"י ו"ל

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחר בלבד עמד
עלינו לכהונתנו. אלא שבכל דור ודור עומדים
עלינו לכהונתנו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

יעמוד הכוס ויגלה המלח

צא ולמד מה בקש ר'בן הארמי לעשות יעקב אבינו
שפרעה לא גור אלא על הזכרים ולכן בקש לעקר
את הפל שנאמר ארמי אבד אבי נודד מצרימה ויגר
שם במתי קטע ויהי שם רגוי גדול עצום ורב: ויגד
מצרימה אנום על פי הדבור: ויגר שם מלמד שלא
יגד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם
שנאמר ויאמרו אל פרעה רגור בארץ באנו כי אין
פרעה לצאן אשר לעבדו כי כבוד הרעב בארץ פגעו
ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן:

6. ויגד רגור
כ"כ

2. ויגד רגור ר"ב א"י

וריא שעמדה וכו'. הבנת המפרשים
דהבנתה של ואל"כ יאלו ברכוס
גדול היה לנו לפתח תקוה בכל דור. והיינו
בנה שאמר ה' וגם את הגוי אשר יעבדו
והדרג כל אה"ע. ולי קשה ע"י השירוש מה
שאמר לא ולמד כו' מה יש ללמוד מלבן.
הלא ודד ידוע לנו ממנה דורות עמוד עלינו
לכלותו והקב"ה הילינו ומה כ"מ בזה שגם
לכן בקש לעקור את הכל. וגם עיקר הדרג
על וגם את הגוי וגו' לשאר דורות אינו
בדור. כמו ואחריו כן יאלו ברכוס גדול לא
קאי על שארי דורות. וא"כ לא שייך לומר
ע"י המתקרא הוא שעמדה וגו'. אלא קאי
על כו' גר יריות ורעך. שרלון הקב"ה
היה שורע אברהם והיו גרים דוקא בדרך
לא להם. וכמו שאמר יעקב לפרעה. לגור
בארץ באנו. והדרג להלן שלא ירדו
להשתקע. ואין הכונה פעלה בדעת יעקב
שלא להשאר במצרים אלא לעלות אחר שני
הרעב. דואל"כ שהרי בפירוש אמר לו ה'
ואנכי אעלך גם עלה ביציאת מצרים. אלא
הכוונה שאין רצונו להיות כאורח הארץ אלא
להיות במרחק גר. כדי שלא יהיו מעורבים
כ"כ. וכמדת יעקב דכתיב וישכן ישראל
בית דוד ויניח ידו ויבנה ביתו וירדו דוד ויהי עמו

והיא שמה

S. והיא שמה
השנאה לישראל

האהבה שאומות העולם מראים לישראל היא פגם בקדושתם.
ולעומת זה השנאה לישראל היא להם לשבח ועלוי. על ידי האהבה
שלהם מתערבים כחות זרים בנפש הישראלית וממילא אינו מובדל
כל כך ההבדל האמתי שבין ישראל לעמים, אולם על ידי השנאה
מבדילים כל הכחות הזרים מישראל, וההבדל שבין ישראל לעמים
מתגלה ומתבלט בכל שלמותו.

בעקבתא דמשיחא. שהוא הומון שבו צריך להתגלות ההבדל
התהומי שבין ישראל לעמים בכל פרטיו ובכל דקדוקיו, מתגברת
השנאה על עם ישראל מכל העמים השונים, וכאשר הושלם השנאה
הזאת בשלמותה, שלא תשאר שום אומה בעולם שתהיה מוקירה
את ישראל, יתגלה ההבדל הזה בכל מלואו ואז תהיה הגאולה,
שכן כל הבדל שבין ישראל לעמים — גאולת ישראל ושחרורם
מן העמים הוא. והמלוי הגמור של ההבדל הזה הוא המלוי של
הגאולה השלמה.

הן עם
לברד ישבון. לא כדרך כל אומה ולשון כשהולכים
בגולה ומתערבים עם הגולים אותם משיגים בזה
ההבנה והשיבות כל אחד בעיניהם יותר משהיו נפרדים
מהם. אבל לא כן עם ישראל כשהוא לברד. ואינו

מתערב עמם ישבון כמנהגה וככבוד. וראו כל עמי
הארץ כי עם ה' נקרא עליו ואין איש ממחצה עמו:
ובגוים. כאשר הוא רוצה להיות מעורב עמם: לא
יתחשב. אינו נחשב בעינים להשתב כלל לאלהם

ובשביל שלפי רכראה בעין דעת האדם הוא
להיפך כי בשעה שאנו כאורחים ונחשבים
בקרבתם אז אין פרץ ואין לוחה כ"כ. ע"כ
אומר הגדול:

צא ולמד תמימת הדבר מלבן הארמי.
שלפי הנראה לא בקש לבן אלא לרמות
את יעקב או לתמוך במנון. אבל זולת זה
היה אהוב נאמן ומוגן ומחסה ליעקב נועשו
אחיו. והלא הכתוב מעיד שבקש לעקור
את הכל. היינו עיקר היהדות והוא מבורך
מל' לבן יש לאל ידו לעשות עמוס רע ומי המנה
הרבים שאמר לשון עמוס. אלא כל החבורה
שעם יעקב. ומהו חדע שכן הוא בכל דור.
ומהו שדברנו מובן נחום המקרא ארמי אובד
אזי ויגר מצרימה דמשמעו אשר בשביל זה
שארמי אובד אבי ירד מצרימה והוא פלא.
אלא הענין שבארש לא היו יכולים בני
ישראל להיות בדר סהרי-הזו בני לבן. ואם
באמת היו מתערבים הלא היה אובד אבי
לגמרי. וראש הקב"ה שהגלות היה במצרים
זמן יסוד בארץ גשן דוד:

צא ולמד תמימת הדבר מלבן הארמי.
שלפי הנראה לא בקש לבן אלא לרמות
את יעקב או לתמוך במנון. אבל זולת זה
היה אהוב נאמן ומוגן ומחסה ליעקב נועשו
אחיו. והלא הכתוב מעיד שבקש לעקור
את הכל. היינו עיקר היהדות והוא מבורך
מל' לבן יש לאל ידו לעשות עמוס רע ומי המנה
הרבים שאמר לשון עמוס. אלא כל החבורה
שעם יעקב. ומהו חדע שכן הוא בכל דור.
ומהו שדברנו מובן נחום המקרא ארמי אובד
אזי ויגר מצרימה דמשמעו אשר בשביל זה
שארמי אובד אבי ירד מצרימה והוא פלא.
אלא הענין שבארש לא היו יכולים בני
ישראל להיות בדר סהרי-הזו בני לבן. ואם
באמת היו מתערבים הלא היה אובד אבי
לגמרי. וראש הקב"ה שהגלות היה במצרים
זמן יסוד בארץ גשן דוד:

מכאן ואילך דורש המגיד כל תיבה
שנפרשה ולא שמבוא ראי' ומסוק
אחר לזה המקרא ולחטו קרא לקרא. אלא

ל. ה' יקרא ואל"כ סק"ג מ"א
תכלית חיבור ישראל וארץ ישראל היא
שתהיה אומה אחת בעולם שכבוד ד' אלהי עולם
חופף עליה, ע"י התגלות יד ד' בה, במאורעותיה
ובכל שלשלת תולדותיה, ותהיה היא המקור היחידי
למין האנושי לשאוב ממנו דעת ד' ודרכיו בארץ,
בתור מוסר אלהי שיוכל למלא אומה שלמה, למען
יהיו דרכיה לקו לא רק בהליכות החיים הפרטיים של
איש פרטי, כ"א גם בהליכות עמים וממלכות ויחוסם
זה לזה, ע"פ עומק דרכי ד' המלאים חסד משפט
וצדקה. לזה התכלית מוכרזת הוא שחזתם האלהי
הכללי יהיה מונח על האומה בכללה, שתודע שהיא
מצויינת מכל העמים בהיותה עם ד', ושארצה היא
ארץ ד'. אמנם בעת עזב ישראל את צור מעוון,
אע"פ שהפרטים היו מקיימים איוה מצות, מ"מ כיון
שמהלל נפקע החזתם המיוחד, מבלי להכיר את
הארץ לארץ ד', ואת הגוי והממלכה לעם ד', בהיותם
מוצאים בעצמם שגם להם ישנם ענינים אנושיים
כלכל העמים, ארץ וחוקף ממשלה, ע"כ גלה ישראל
מארצו, כדי שיהיה נודד בגולה בין עמים רבים, בלא
שום קנינים פרטיים לאומיים, ומ"מ ימצא את עצמו
מצויין ומפורש מכל העמים, בזה ידע כי לו יש ענין
מיוחד שנושא עליו את נושא עצמיות לאומיותו,
והוא שם ה' אשר עליו נקרא. ע"כ, כאשר בבבל גבר
ישראל לרוחו, ומרכז היהדות נוסד רק על הבסיס של
קדושת התורה, בה נוסדו המרכזים הגדולים להפצת
תורה בישראל, ע"כ ממנה צמח צמח ד' לתשועת
האומה, להשיב לה עומק הכרתה בעצמיותה, וכאשר
ההכרה הזאת תתמלא בכל עומק הדרוש לה, אז רק
אז תוכל לשוב אל מכונה ולארצה ולכל תוקף
קניניה, אבל אז הלא יבא מועד שיפקד ד' את עמו
באורח כללי, לשא נס לבגיים, ושורש ישי אלי
גויים ידרש.

4. ויגד רגור ר"ב א"י

וקום, אומה שיש לה מדינה ומלוכה בפני עצמה
כמ"ש לעיל ל"ה י"א וכו', רק במצרים נעשו
מוכשרים לה.

ויגד שם מלמד שלא ירד להשתקע
וכו'. כבר נבאר שאין הכונה שחשב
לחזור לא"י אחר שני הרעב אלא שהיו שלא
ביקש מפרעה להשתקע ולהיות כאורח הארץ
אלא להיות כגר בארץ כנחיה. וכדי להיות
ידד ונחיה רחם לזאת הארץ וכו'.